

**Europeiska kommissionen
 Generaldirektoratet för utbildning och kultur
 Samråd om utbildning och migration
 B-1049 Bryssel
 Belgien**

**Yttrande med anledning av EU-kommissionens grönbok
 "Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s
 utbildningssystem"**

Det här dokumentet är ett inlägg i det samråd som är öppet fram till den 31 december 2008 om grönboken "Migration & rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem". Bakom detta dokument står Stockholmsregionens Europakommitté (nedan kallad SEU), ett samarbetsorgan med Stockholms stad, Kommunförbundet Stockholms Län och Stockholms läns landsting som medlemmar. SEU har också ett utvecklat samarbete med regionala organ och kommuner i övriga Mälardalen. I detta dokument lyfts de frågor SEU anser extra viktiga för EU inom området migration och utbildning.

Inledning

SEU välkomnar Europeiska kommissionens avsikt att bidra till medlemsstaternas arbete med att integrera barn och ungdomar med invandrarbakgrund genom utbildning. Stockholmsregionen hade under 1960-talet en kraftig arbetskraftsinvandring och har sedan dess en stor andel människor med utländsk bakgrund bosatta i regionen.

Stockholm:
 Box 38145, Västgötagatan 2
 SE-10064 Stockholm
 Sverige
 Tel: +46 (0)8 615 94 80
 Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
 Avenue de Cortenbergh 52
 BE-1000 Bryssel
 Belgien
 Tel: +32 (0)2 740 06 00
 Fax: + 32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
 Nevsky Prospect 1
 St. Petersburg 190 000,
 Ryssland
 Tel: +7 (812) 324 32 99
 Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
 Plac Bankowy 3/5
 PL-00-142 Warszawa
 Polen
 Tel:+48 22 695 62 25
 Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org
 Web: www.stockholmregion.org

Stockholmsregionen är en region byggd på öppenhet, frihet och individuellt ansvarstagande. Utmaningarna som framhålls av kommissionen i grönboken är i högsta grad relevanta för Stockholmsregionen.

Sammanfattningsvis vill SEU framhålla att det är mycket viktigt att satsningar görs i skolan för barn och ungdomar med invandrarbakgrund. Denna satsning måste även omfatta föräldrarna. Detta bidrar då till att minska det utanförskap som är en av Europas främsta utmaningar. Det är viktigt att förbättra barn och ungdomars livschanser genom att uppmärksamma fritidssysselsättning, familjens socio-ekonomiska- och bostadssituation. Att ta till vara barn och ungdomars kompetenser i form av språklig och kulturell bakgrund är viktigt, liksom att använda modersmålet i ämnesundervisningen. Varje region har sina utmaningar och kan bidra med exempel och goda erfarenheter. Stockholmsregionen har många goda exempel och erfarenheter och delar gärna med sig av dessa. EU:s roll bör t.ex. vara att sprida dessa exempel och erfarenheter och sammanställa forskningsresultat och utvärderingar.

Under grönbokens fem frågeställningar nedan redovisas SEU:s åsikter om hur utmaningarna kan och bör behandlas.

A. VARI BESTÅR DE POLITISKA UTMANINGARNA?

1. Vilka viktiga politiska utmaningar finner man när det gäller tillhandahållandet av god utbildning till barn med invandrarbakgrund? Förutom de utmaningar som kartläggs i detta dokument, finns det andra som bör tas i beaktande?

Migrationsrörelser ställer krav på skolsystemen och på att sätta barnet i centrum, applicera ett helhetsperspektiv och se vilka andra faktorer än utbildningen som påverkar utvecklingen i positiv eller negativ inriktning. Förutom skolan, handlar det bland annat om följande politiska utmaningar:

Stockholm:
Box 38145, Västgötavägen 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org

- De möjligheter som enskilda barn och ungdomar möter vad gäller fritids-, idrotts-, kultur- och föreningsliv ser olika ut.
- Den socio-ekonomiska situationen, d.v.s. föräldrarnas egen bakgrund och vilka möjligheter och förmåga till integration i samhället de har.
- Den bostadssociala segregationen, d.v.s. att en koncentration av bosättningen av invandrade familjer sker till vissa geografiska områden. Skolor i dessa områden har ofta svåra problem att brottas med då en majoritet av eleverna i dessa skolor har andra modersmål än värdlandets.
- Den grupp ungdomar med invandrarbakgrund som hoppar av gymnasieskolan.
- Barn och ungdomar med invandrarbakgrund har kulturella och språkliga kompetenser som inte tas tillvara.

B. POLITISKA ÅTGÄRDER

2. Hur ser de politiska lösningarna på dessa utmaningar ut? Finns det andra politiska åtgärder och angreppssätt som bör beaktas, förutom de som anges i detta dokument?

Utbildning får inte ses som ett separat område. Det krävs samverkan mellan aktörer som t.ex. socialtjänst, skola, kulturaktörer, idrotten, föreningsliv och arbetsliv. Det är minst lika angeläget med insatser för ungdomarnas föräldrar, exempelvis inom det arbetsmarknadspolitiska området. Integration befrämjas av att människor har arbete. Här har Stockholmsregionen flertalet goda exempel att dela med sig av.

SEU vill betona att åtgärder för att förhindra avhopp från gymnasieskolan är särskilt viktiga. Varje person som kan förmås att återinträda i utbildning är en seger och alla sådana ansträngningar betalar sig i det långa loppet, såväl mänskligt som ekonomiskt.

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org

Åtgärder som vidtagits i Stockholmsregionen för att öka chanserna till fortsatta studier på gymnasiet, är bl.a.

- Lärarutbildning och utveckling av pedagogiska metoder, bland annat för att bibringa kunskaper om tvåspråkiga barns kunskapsinläring och relevant forskning och utveckling.
- Mindre grupper i förskola och grundskola.
- Blandade klasser
- Särskild utbildning för lärare i att möta elever från olika kulturer

I Stockholmsregionen finns också konkreta exempel på satsningar som innebär att man aktivt söker upp alla unga som inte är inskrivna vid en gymnasieskola. Det är också viktigt att inte ensidigt betona akademiska meriter. Sverige satsar på lärlingsutbildning och försöker därigenom att ge högre status till yrkesutbildning rent generellt. Inom ramen för den svenskundervisning som ges till invandrare i gymnasieskolan finns det även inslag av arbetsrelaterad praktik.

SEU anser, liksom kommissionen, att språket är viktigt för att tillgodogöra sig undervisningen i skolan. Därför bör modersmålsundervisning, och i viss utsträckning även ämnesundervisning på modersmålet, bedrivas. I Sverige har barn och ungdomar rätt till denna modersmålsundervisning. Forskning visar att stärkande av modersmålet under uppväxtåren kraftigt stimulerar allmän språkutveckling vilket ger bättre och snabbare resultat i alla skolämnen.

I Stockholmsregionen arbetar man med denna modersmålsundervisning parallellt med undervisning i svenska. T.ex. kan språkförskolor och ämnesinläring på modersmålet stärka förutsättningarna att klara övergången till inläring på landets språk. Stockholmsregionen har bra förutsättningar att integrera ungdomar med annan bakgrund och modersmål i och med att utbildningssystemet i Sverige är skattefinansierat, oavsett vilken huvudman som bedriver utbildningen. Det är möjligt för alla i samhället att skaffa sig utbildning och faktum är att det

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org
Web: www.stockholmregion.org

t.o.m. finns en viss överrepresentation av ungdomar med invandrabakgrund på svenska universitet och högskolor

C. EUROPEISKA UNIONENS ROLL

3. Vilka insatser skulle kunna vidtas via EU-program och ge positiv inverkan på utbildningen av barn med invandrabakgrund?

De måste bli lättare för skolor att delta i EU:s olika utbildningsprogram. I dagsläget är det förknippat med stor byråkrati för skolor att delta i dessa program.

Det behövs även mer forskning och utvärderingar av de insatser som gjorts för att finna fungerande metoder. Detta bör EU kunna sammanställa och sprida. Sverige har sedan 1970-talet erfarenheter av att integrera barn med invandrabakgrund i skolsystemet och har bedrivit omfattande forskning kring hemspråk, flerspråkighet och modersmålsutveckling. Denna kunskap bör kunna sammanställas och spridas internationellt. Forskning vad gäller boendesegregation har även bedrivits i flertalet europeiska länder. EU kan bidra med kunskapsöversikt och rekommendationer på europeisk nivå.

EURODYCE, EU:s redan existerande nätverk om utbildning i Europa, bör också kunna användas på ett mer aktivt sätt än i dagsläget. Fram allt måste befintlig data göras mycket mer tillgänglig. Ämnesinlärning på modersmålet är resurskrävande. Oftast blir enskilda språkgrupper små och kostsamma. EU kan bidra med erfarenhetsutbyte gällande exempel på organisatoriska lösningar även på detta område.

Stockholm:

Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:

Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:

Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:

Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org

4. Hur bör dessa frågor behandlas inom den öppna samordningsmetoden för allmän och yrkesinriktad utbildning? Känner du att man bör utforska möjliga indikatorer och/eller riktmärken som ett sätt att ge den politiska insatsen en starkare inriktning på att fylla igen de luckor som finns i fråga om utbildningsresultat?

Stockholmsregionen ser gärna jämförbara indikatorer på europeisk nivå.

D. FRAMTIDEN FÖR DIREKTIV 77/486/EEG?

5. Hur kan direktiv 77/486/EEG spela en roll för att stödja medlemsstaternas politik i dessa frågor, mot bakgrund av dels rättsaktens genomförandehistoria, dels det sätt på vilket migrationsflödena ändrats sedan den antogs? Skulle ni rekommendera att direktivet bibehålls som det är, att det anpassas eller upphävs? Skulle ni föreslå alternativa angreppssätt för att stödja medlemsstaternas politik i de frågor som berörs?

SEU rekommenderar att man uppdaterar och anpassar direktivet efter aktuella förhållanden i Europa. Ett anpassat direktiv bör sträva efter att länka samman de olika berörda politikområdena, i första hand utbildning, urban utveckling, och social sammanhållning. Det bör dessutom knytas till konkreta program mål och finansiering av forskning inom området.

Stockholm den 29 december 2008

För Stockholmsregionens Europakommitté

Sten Nordin
Ordförande

Thomas Friis Konst
VD

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: + 32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org